

Monday, 12 May 2003

Sanskrit – Basic Level

Paper 1

Time: 1 hour and 30 minutes

Instructions to Candidates

Answer ALL questions.

Write your answers in the Answer Book provided.

Information for Candidates

In Sanskrit passages, underlined words are glossed.

The marks for the various parts of questions are shown in round brackets: e.g. (2).

You are reminded of the importance of accurate spelling, punctuation, grammar and orderly presentation in your answers. A total of five marks will be awarded for correct spelling of Sanskrit words in transliteration and Devanāgarī.

This paper has three questions. All blank pages are indicated.

Turn over

Answer all THREE Questions.

1 . Translate into English:

Kṛṣṇa is shot by a hunter.

कृष्णः वृक्षस्य अधः उपाविशत् । एकः व्याधः
कृष्णस्य समीपे अचरत् । तेन व्याधेन कृष्णस्य
पादौ एव दूरे दृष्टौ । व्याधः अचिन्तयत् मृगः
वृक्षस्य अधः अस्ति इति । व्याधः शरम् शीघ्रम्
5 अक्षिपत् । शरः कृष्णम् प्राविशत् । कृष्णम्
आगम्य व्याधः दुःखेन अक्रोशत् हे कृष्ण माम्
व्यापादय इति । कृष्णः तु अवदत् हे व्याध
अभीतः भव । त्वम् स्वर्गम् गमिष्यसि इति ।
तदा व्याधः स्वर्गम् अगच्छत् । कृष्णस्य सूतः तत्र
10 आगच्छत् । सूतः कृष्णाय अनमत् । कृष्णः तम्
अवदत् इदानीम् लोकात् गच्छामि । संतुष्टः भव ।
धर्मम् कुरु । ज्ञानम् लभस्व इति ॥

adhah (+6th case) beneath
vyādha (m) hunter
pāda (m) foot
abhīta (mfn) fearless

svarga (m) heaven
sūta (m) charioteer
labhasva find! (imperative)

(23 marks)

**THERE ARE NO
QUESTIONS ON THIS PAGE.
GO ON TO PAGE 4
FOR QUESTION 2.**

Passage for Comprehension

2. Read through the following passage carefully. Do not write out a translation, but answer the questions which follow. Your answers should be in English, with Sanskrit names in transliteration.

Kṛṣṇa prevents Dhṛtarāṣṭra from killing Bhīma.

युद्धस्य अन्ते अन्धः नृपः धृतराष्ट्रः नाम भीमेन
सह अमिलत् । मम पुत्राः भीमेन हताः इति
कुपितः धृतराष्ट्रः अचिन्तयत् । प्राज्ञेन कृष्णेन
भीमः प्रबलस्य धृतराष्ट्रस्य हस्ताभ्याम् अपनीतः ।
5 अनन्तरम् कृष्णः भीमस्य प्रतिमाम् धृतराष्ट्रम्
आनयत् । कुपितः नृपः प्रतिमाम् परिष्वज्य ताम्
अनाशयत् । एवम् तु ह्यतः भूत्वा धृतराष्ट्रः भूमिम्
अपतत् । हा हा मम हस्ताभ्याम् भीमः व्यापादितः
इति अन्धः नृपः अक्रोशत् । कृष्णः तु अवदत्
10 भीमस्य प्रतिमा एव त्वया ह्यता । भीमः धर्मात्
तव पुत्रान् व्यापादयत् । तस्मात् कुपितः न भव
इति । हे कृष्ण त्वम् सत्यम् वदसि इति उदित्वा
धृतराष्ट्रः भीमम् दुःखेन पर्यष्वजत ॥

<i>andha</i> (mfn)	blind	<i>pariṣvajate</i>	embraces
<i>milati</i>	meets	<i>nāśayati</i>	destroys
<i>apanīta</i> (mfn)	dragged away	<i>kṣata</i> (mfn)	wounded,
<i>pratimā</i> (f)	statue		destroyed

- (a) When, according to line 1, did Dhṛtarāṣṭra meet up with Bhīma ? (2)
- (b) What does Dhṛtarāṣṭra think in line 2? (4)
- (c) Translate '*bhīmaḥ prabalaṣya dhṛtarāṣṭrasya hastābhyām apanītaḥ*' (line 4). (6)
- (d) Why did Dhṛtarāṣṭra fall to the ground, according to lines 6 and 7? (2)
- (e) Which Sanskrit exclamation in line 8 suggests that Dhṛtarāṣṭra felt regret ? (1)
- (f) What does '*dharmāt*' mean in line 10? (1)
- (g) Translate '*tvam satyam vadasi*' (line 12). (3)

(19 marks)

Turn over

SET TEXT – RĀMĀYAṆA (adapted)

Passage for Comprehension

- 3 . Read through the following Sanskrit passages carefully. Do not write out a translation but answer the questions which follow each Sanskrit passage. Your answers should be in English, with Sanskrit names in transliteration.

A.

बहवः कपयः सीताम् सर्वत्र अन्वैच्छन् । अत्र तत्र
सर्वत्र ते शीघ्रम् अगच्छन् । कपिभिः तु सीता न
दृष्टा । वायुपुत्रः गत्वा साधुना गृध्रेण सह अमिलत् ।
गृध्रः वायुपुत्रम् अवदत् सीता लङ्कायाम् अस्ति इति ।
5 गृध्रम् श्रुत्वा वायुपुत्रः अवर्धत । अचलात् सः
प्लवनम् अकरोत् । प्लवनम् कृत्वा सः समुद्रम्
अतरत् ॥

- (a) Where did the monkeys go in search of Sitā ? (lines 1 and 2) (3)
- (b) Translate 'kapibhiḥ tu sītā na dr̥ṣṭā' (lines 2 and 3). (3)
- (c) With whom did Hanumān meet ? (line 3) (2)
- (d) Translate 'gṛdhrah vāyuputram avadat sītā laṅkāyām asti iti' (line 4). (4)
- (e) Relate all that Hanumān did after hearing the vulture. (lines 5 to 7) (5)

B.

वायुपुत्रः अचिन्तयत् कथम् रावणम् द्रक्ष्यामि इति ।
तस्मात् वायुपुत्रः उद्यानम् अनाशयत् । रावणस्य
सैनिकाः उद्यानम् आगच्छन् । ते वायुपुत्रेण हताः ।
तदा रावणस्य पुत्रः इन्द्रजित् नाम तत्र आगम्य
5 वायुपुत्रेण सह युद्धम् अकरोत् । इन्द्रजित् वायुपुत्रम्
अजयत् । वायुपुत्रम् बद्ध्वा इन्द्रजित् तम् रावणस्य
राजगृहम् अनयत् । राजगृहम् आगम्य वायुपुत्रः
अवदत् हे रावण सीताम् रामाय देहि इति ॥

- (a) What did Hanumān think in line 1 ? (3)
- (b) Who came to the garden when Hanumān destroyed it ? (lines 2 and 3) (2)
- (c) Translate 'te vāyuputrena hatāḥ' (line 3). (2)
- (d) Who was Indrajit, according to line 4 ? (2)
- (e) Translate 'vāyuputram baddhvā indrajit tam rāvaṇasya rājagṛham
anayat' (lines 6 and 7). (4)
- (f) What did Hanumān say to Rāvaṇa ? (line 8) (3)

(33 marks)